

*Sjećanja na Osnovnu školu
„NEVEN KIRAC“
1979-1987*

zapisano povodom 110.godišnjice osnutka škole

Miodrag Božović

Sjećanja Miodraga Božovića na
Osnovnu školu „NEVEN KIRAC“ – Šijana
1979 – 1987
(Id – VIIIId razred)

Smrikve, 10. veljače 2010.

Uvod

Prije nekoliko dana silazim u konobu moje kuće u Smrikvama i vidim jedno lice iz djetinjstva... direktoricu moje Osnovne škole „Neven Kirac“ – Benitu Gošev.

Sjedi pored kamina, srdačno se pozdravljamo, i odmah nakon pozdravljanja mi govori da se priprema izlazak jedne Spomen-knjige povodom 110. godišnje obljetnice osnutka naše škole... govori mi da je uključena u prikupljanje sjećanja učenika, te da bi joj bilo drago da zapišem i ja neku riječ.

Dok mi uručuje pismo, gledam našu direktoricu kako s jednakim žarom kao i prije više od dva desetljeća govori o onome što danas radi. Njenih 77 godina se ne primijećuju dok priča, i oči joj još uvijek sjaje stvaralačkom energijom.

Priča mi kako joj stižu pisma iz cijeloga svijeta bivših učenika i mislim si kako je brojnim obiteljima pomogla da njihova djeca krenu svojim životnim putem... sada kao da ih na trenutak okuplja kroz ovu Spomen-knjigu tako da sam rado prihvatio njen prijedlog da zabilježim mali dio sjećanja na meni lijepo razdoblje djetinjstva provedenog u „Neven Kircu“ - „d“ razreda, generacije 1979-1987.

Direktorica mi spominje neke od mojih učitelja... u razgovoru spominje i školskog prijatelja Natka Proseniklieva i njegovog brata Vlatka, govorimo o školi, priča mi s velikim poštovanjem o ravnatelju kojeg je naslijedila i kasnije 16 godina održavala nasljeđeni smjer i reputaciju naše škole. Dok razgovaramo moja sjećanja kroz razgovor polako naviru... dijelim ih s direktoricom a ona mi govori: „napiši to“...

Potruditi ću se staviti na papir neka sjećanja i razmišljanja koja bude u meni spomen na „Neven Kirac“ vezanih uz moj razred, naše učitelje, i na ono bitnije što mi je to razdoblje ostavilo...

Na početku pisma se zahvaljujem i lektorima i pomagačima u osvježavanju sjećanja ovoga pisma: bratiću Ivanu Orliću koji je samnom išao u „Neven Kirac“ i sestri Heleni Božović Sladaković koja je isto tako bila učenica naše škole...

Eksperimentalna Osnovna škola „Neven Kirac“

Danas se naša Osnovna škola zove „Šijana“, jučer, za vrijeme Jugoslavije, se zvala „Neven Kirac“, prekjucher, za vrijeme Italije, vjerujem da se zvala „Francesco Petrarca“, a za vrijeme svoga osnutka i Austro-Ugarske vladavine je nosila ime „Družbe sv. Ćirila i Metoda“.

Ono što sam razumio tijekom mog odrastanja je to da bez obzira koje ime nosila neka institucija uvijek tu istu instituciju i njen uspjeh čine njeni ljudi.

Ovaj zapis je prvenstveno sjećanje na moj razred i na naše učitelje koji su mi i nakon skoro 24 godine, koliko je prošlo od završetka osnovnog školovanja, još uvijek u sjećanju: učiteljica razredne nastave Marija Petrović, razrednica i učiteljica iz kemije Elda Budisavljević, učiteljica iz matematike Danica Pernić, iz glazbenog Branko Pernić, Bibi Juričić iz tjelesnog, „Direktor sa bradom“ Galić iz likovnog, učitelj Fištrović iz tehničkog, učiteljica Lončarić iz zemljopisa, učiteljica Višnje Ožanić iz engleskog, učiteljica Homoki iz povijesti, učiteljica Draguzet iz prirode i društva, učiteljica Stipanović iz Fizike... Bilo je tu još učitelja na zamjenama čija imena ne pamtim ali po neki detalj proveden zajedno još uvijek mi je u sjećanju.

Sve što je lijepo i dobro zahtjeva veliki rad i trud pa tako i ova sjećanja imaju želju ostaviti uspomenu na neke od učitelja koje pamtim jer su ti učitelji učinili da ova škola svojevremeno bude među par najboljih u Hrvatskoj i nekoliko najboljih u Jugoslaviji.

Najdraža su mi sjećanja na naš razred jer smo mi tih 8 godina osnovog školovanja bili poput glumaca u filmu koji se naziva život, a scene o kojima pričam su snimane u „Neven Kircu“... mi smo pisali ovu priču o kojoj pišem, a bezbrižnost djetinjstva i prolazak vremena, ta sjećanja mogu učiniti još ljepšima.

Nisam poznao gospodina Eda Girardija, prethodnika naše direktorice Benite, ali nakon onog jutarnjeg susreta mogu samo ponoviti riječi koji mi je direktorica kazala tog jutra: „Ja sam samo nastavila na odličnim temeljima ravnatelja Girardija, on je tu školu pokrenuo, a ja sam samo nastavila ono što je on utemeljio...“

U cijelom ovom tekstu želja mi je koristiti neke od izraza koji su bili i dio tog vremena. Današnji učenici možda neće u potpunost razumijeti neke riječi, ali moj razred i naši učitelji vjerujem da hoće.

Živimo u regiji gdje se vremena i uređenja društva vrlo često i radikalno mijenjaju, ali isto tako mislim da je dobro ostaviti uspomene vremenu kojem pripadaju i pogotovo kada dolaze iz iskustva djeteta koje ne može imati saznanja ni razumijevanja o ljudima i događajima koji su stvorili okruženje u kojem se svatko od nas rađa, i te više i složenije spoznaje malo tko može u potpunosti razumijeti, ne samo u osnovnoj školi nego i kasnije.

Podnaslov ovog teksta nosi u nazivu riječ eksperimentalna. Ja sam to primijetio kao dijete da se spominjao taj naziv, ali nisam razumio šta to znači. Zašto naša škola ima u naslovu eksperimentalna?... i nedavno sam naučio da je „Neven Kirac“ od 50-ih do kraja 70-ih imala status eksperimentalne škole. To je značilo da je bila izabrana među deset škola u državi da se na temelju njih stvaraju i testiraju nastavni programi.

Tek danas razumijem zašto su naši kabineti onako izgledali. Kabinet za fiziku, biologiju, kemiju, likovni, tehnički, glazbeni,... pa komunikacijski sustav putem razglasa u učionicama, nova dvorana za tjelesni... Imali smo toliko napredne uvijete koje malo koje dijete i u razvijenijim zemljama svijeta može danas poželjeti.

Osim ovih zavidnih uvijeta imali smo i puno zemlje u dvorištu gdje smo nakon škole dolazili igrati klikere, školsku kuhinju, dva otvorena igrališta iznad škole gdje nas je Esad Hajdarević učio kako da udarimo „zavrćenu“ loptu da bi napravili neki rezultat na školskom natjecanju, veliku šumicu koja je bila raj za nas koji smo išli u cjelodnevni pa se tamo uglavnom završavalo igranjem graničara, a ponekad i partizana i njemaca...

Rijetko, ali se znalo desiti, tijekom cjelodnevnog u šumici, da dođe i do malih sukoba između nas prvašića i starijih koji su išli u drugi razred i sjećam se da nam je u pomoć uvijek uskakao neki dečko po imenu Zvijezdan.

Mislim da mi je Natko rekao da se zove Zvijezdan. On je bio naš Robin Hood. Iako je bio iz tog starijeg razreda koji su nas htjeli tući, on bi se uvijek stavljao na stranu nas mlađih. Bio je visok i mislim da je trenirao nešto i tako smo svaki put bivali spašeni mogućih batina zahvaljujući njemu. Mislim da mu se nikada nitko od nas prvašića nije zahvalio za to, pa eto nek ovaj spomen bude i jedno malo hvala Zvijezdanu.

Rujan 1979 – moji prvi dani u „Neven Kiracu“ - prvom „d“ razredu

Sjećam se da sam kao dijete išao u nekih pet vrtića i volio sam samo jedan u Štinjanu kod tete Ide u koji je išao moj bratić Ivek s kojim sam kasnije bio i u osnovnoj školi...

Kada smo se preselili sa Verude, iz Bazovičke, na Puntu, u Splitsku 3, došao sam u moj zadnji vrtić koji smo zvali vrtić „na punti“ kod Šavrića.

Moj prvi prijatelj kojeg sam upoznao u Splitskoj je bio baš onaj Natko kojeg je direktorica Benita spomenula tijekom našeg nedavnog susreta.

Slika1 - Na slici sa lijeva na desno: Vlatko, ja i Natko.

Natko je bio „živahan“ bi rekli odrasli, i često je znao napraviti kakav dišpet, mene je to znalo veseliti jer sa njim nikada nije bilo dosadno. Znali smo se ponekad i posvađati, ali mislim da i kad bi se to dogodilo bi uvijek ostajali u srcu prijatelji.

Imao sam šest godina i nisam više želio ići u vrtić. Tada mi je mama rekla da ako prođem neko testiranje ću moći krenuti godinu dana ranije u školu. To me razveselilo. Otišao sam u Pionirski dom na testiranje i rekli su mami da sam „zreo“ za školu.

Kada je došao dan prozivanja tko ide u školu a tko ostaje u vrtiću, počeli su s imenima djece iz starije grupe... izgovarali su ime po ime i nikako da spomenu i moje. Mislio sam u sebi... neću valjda ostati još godinu dana u ovom vrtiću... na kraju su i mene spomenuli... i tako sam ja na jesen 1979 krenuo sa šest godina u prvi razred.

Ja i moj prvi prijatelj iz Splitske, Natko, krenuli smo zajedno u prvi razred.

Mislim da se ne bi sjećao tog prvog dana da nismo napravili nekoliko slika. Na ovoj prvoj slici su moja mama i sestra koje su me otpratile do škole.

Slika 2 - Na slici sa lijeva na desno: ja, mama i sestra Helena.

Jedini „opasan“ dio puta do moje škole su bile „crte“ na Puntima kako ih je zvala teta Anita, uvijek bi mi govorila prije škole: „Mimi, pazi na crte“. Teta Anita je bolje pričala talijanski nego hrvatski, a „crte“ su bile pješački prelaz na kružnom toku kod Superkolora, nekadašnjeg dućana od Puljanke gdje je radila teta Vanda.

Nekada se prvašićima davala i jedna žuta marama da bi nas vozači lakše uočili pa i stali na tim famoznim „crtama“.

Za moj prvi dan škole sam se obukao, bi se moglo reći za „feštu“. Nove bijele patike Converse, novu torbu s likovima Slavka i Mirka, novu košulju, visoke bijele dokoljenke, kratke hlače i tako uredno očištan sam krenuo na moj prvi dan škole.

Od kružnog toka na punti do škole se prolazilo drvoredom kestena i toga dana smo tuda išli. Iako se možda ne bi sjećao tog prvog dana bez slika kao što sam napisao, ali sjećam se tog drvoreda kada bi se s Larom Bagar znao vraćati iz škole tim putem.

Lara je išla samnom u prve razrede osnovne škole a kasnije se preselila na Veli Vrh. Uvijek se smijala i bila vesela, a dok je recitirala pjesmice pred razredom i učiteljicom Marijom Petrović još se sjećam kako je držala jednu nogu ravno ispruženu, polako se njihala i s polusmjешkom na licu izgovarala pjesmicu gledajući u daljinu.. a u licu mi je ličila na one lijepe likove iz crtana koji su se mogli tada pogledati na talijanima.

Prvi „d“ razred - Marija Petrović - 1979.godina

Marija Petrović je bila naša učiteljica s kojom smo počeli vući prve crtice, pisati prva slova, učiti prve brojeve, prve pjesmice napamet. Nismo bili uvijek u istom razredu od prvog do četvrtog. Ova učionica sa sljedeće slike je bila u prizemlju na strani koja gleda na cestu koja se penje prema Monte Giru.

Slika 3 - na slici smo ja i Natko u drugoj klupi. Ispred nas su Igor Rojnić i Kresina Kristijan. Iza Natka po obrisima mi se čini David Poropat, a na panou se mogu vidijeti neki crteži. Moj crtež je drugi s desna.

Neko vrijeme smo bili baš u jednoj velikoj učionici odmah na glavnom ulazu u školu s lijeve strane. Ta učionica je bila toliko velika da je pola prostora bilo pod klupama a pola je bilo slobodno da se hrvamo tijekom marende i velikog odmora.

Malo prije zvona za marendu netko bi donio plavu goledu punu sendviča za one koji su bili preplaćeni da jedu u školi, ostali su si donosili sendviče od kuće. Često su ti panini od kuće malo ljepše izgledali od onih na pretplatu, koji su bili napravljeni od dvije fete kruha.

Čim bi zazvonilo zvono za marendu otišli bi na taj veliki dio i često bi se hrvali baš Natko i ja. Iako je Natko uvijek bio jak kao bik, bio je jedan period kada sam ga uspijevao stisnuti za vrat i prizemljiti, pa je izgledalo kao da smo jednaki iako bi na šake Natko sigurno bio jači, al' dobri Natko kada bi ga stisnuo bi se smijao dok se ne bi predao.

Sjećam se da smo u cjelodnevnom boravku bili u kabinetu od kemije. Kada nismo bili u šumici, ili kada nismo radili zadaću, smo znali sjesti pored jednog radijatora kraj prozora na podu i pričati priče koje nisu bile stvarne ali su se činile stvarnima. Sjećam se da je i Franko Dermić znao biti u tim grupama gdje su se izmišljale priče, iako nije bio iz našeg razreda.

Meni je razred iz osnovne škole među dražim razredima cijelog mog školovanja. Nakon osnovne škole uvijek sam polagao neke prijemne ispite a svaki prijemni ispit ili ljudska selekcija eliminira određene elemente prirode koja čine neku zajednicu interesantnijom, šarenijom, tako da je meni taj raznoliki dječiji razred bio jedan od najdražih u mom školovanju.

Slika 4 – u zadnjem redu sjedi Vera a pored nje stoji naša drugarica Marija Petrović, u predzadnjoj klupi su Kristina Mrkobrada i Alen Lipovac, a ispred njih Ćuk Nikola i Suzana Šepuka, a ispred Nikole je Đurđa Malbašić.

Evo nekih od imena iz našeg „d“ razreda i prvo sjećanje koje u meni bude njihova imena. Posložiti ću ih po abecednom redu pa da bude nalik na naš „Imenik“ ali umjesto ocijena da bude uz svako ime vezana prva misao, osjećaj, asocijacija ili dogodovština na koju me to ime asocira:

Slika 5 – ovo je jedna od slika našeg „d“ razreda koja je pomogla da bi se složila ova sjećanja.

Barbara Angelini – me asocira na pojam ljubav... sjećam se Barbare kao vrlo marljive cure... često je bila i predsjednik razreda, a asocira me na ljubav jer me dojmi to da još kao malo više nego dijete se zaljubila u jednog dečka na motoru s dugom kosom i ta ljubav i dan danas traje... 1996. godine kada me pozvala u Milano da se priprema proslava godišnjice završetka osnovne škole mi je bilo drago čuti da se udala za Đina i da je ljubav iz najranije mladosti postala ljubav njenog života...

Lara Bagar – me asocira na dječiji osmijeh, na ono hodanje po stazi kestena i otpalog lišća, ne sjećam se o čemu smo govorili ali se sjećam kao nečega lijepog i nasmijanog. Ovog ljeta sam sreo Laru na moru s njenom bebicom i ono njeno dječije lice je još uvijek kao i prije skoro 30 godina...

Arsen Bizjak – nije bio s nama od prvog do osmog ali me njegovo ime asocira na riječ mudrovanje.

Marinela Blažina – praktičnost... kasnije smo išli i u srednju školu zajedno i uvijek je bila iskrena i praktična.

Sanja Cinkopan – Sanja je kao i Lara Bagar brzo odselila na Veli Vrh tako da mi je malo uspomena iz osnovne ostalo na Sanju, ali smo kasnije bili u gimnaziji pa i u srednjoj muzičkoj zajedno... iz osnovne mi je najdraže sjećanje na prve čajanke koje su Sanja i njeni prijatelji organizirali u njihovoj školi na Velom Vrh...

Nikola Ćuk – je bio dobar i dobro je igrao klikere... a najviše me dojmio jedan nimalo ugodan trenutak koji je Nikola proživio u kabinetu likovnog kada je učitelj Galić prelistavao dnevnik i pozvao Nikolu da ga upozori na ocijene...

Rekao mu je „dođi Nikolica s prikolicom da nakrcaš sve ove ćukice...“. Mislim da smo svi mi učenici imali strahopoštovanje prema učitelju Galiću, znalo se čuti svakakvih priča o njegovoj strogoći.

Sjećam se da smo ga među nama zvali „direktor sa bradom“... ja sam si mislio da je možda on prije sadašnje direktorice bio direktor pa da ga zato tako zovu.

Uvijek smo zbijeni čekali na onim stepenicama pred potkrovljem da se otvori kabinet likovnog... kabinet prepun lijepih radova. Nije puno pričao, ali ono što je govorio bi se pamtilo.

Sjećam se da smo divne stvari radili, ali taj put kada je pozvao Nikolu vjerujem da je to učinio da mu ukaže da mora te ocijene popraviti, ali sam siguran da nitko od nas tada ne bi volio biti pred „direktorm sa bradom“.

Nensi Dimitrijević –Nensi je rođena dan nakon mene... znam da mi je mama rekla da smo bili skupa i u rodilištu. Kasnije sam saznao da joj je tata bio muzičar, da je svirao u Anelidima, i da je stradao.

U kabinetu glazbenog kod učitelja Pernića svi su zidovi bili tapecirani vinil pločama, a baš ispred nas je stajao jedan veliki plakat Anelida.

Sjećam se da svaki put kada bi pogledao u taj poster bi mislio na Nensinog tatu i pitao se koji mi od njih na slici liči na Nensi, a više se ne sjećam da li je iti jedan na toj slici bio njezin tata jer je nikada to nisam pitao.

Gordana Đorić – Goga – pomisao na Gogu me asocira na smijeh... uvijek se smijala... u prvim razredima možda malo ozbiljnija i sramežljivija i poslje nasmijana... i misao se nadovezuje na Mrkobradu Kristinu... ona i Goga su uvijek bile zajedno...

Esad Hajdarević – osmijeh... sjećam se kada nas je pripremao za školsko prvenstvo u nogometu...

Mi smo sanjali i trudili se da ćemo možda napraviti neki rezultat. Imali smo nadu i trudili smo se za tu nadu. Znali smo da neće biti lako jer je Alen Perković zabijao toliko golova stojeći pored stativ, da

naše pripreme na kraju i nisu baš urodile plodom koliko se sjećam, ali sjećam se kako smo svi dolazili u dogovoreno vrijeme iza škole i trenirali udariti „zavrćenu“ loptu...

Bila je to bijela odbojkaška glatka lopta s kojom smo vježbali i Esad bi nam strpljivo objašnjavao... Govorio bi: „gledaj... ako uspiješ udariti loptu dok je zavrćena to je onda prava stvar... vrlo opasna lopta...“.

Meni je bilo drago kako nam je on to objašnjavao... Naši „Del Piero“ su tada bili moj zрман Ivek Orlić – on voli nogomet od kada ja znam za sebe, naš trener momčadi Esad, Saša Papić, a čini mi se da je i Dragan Močić bio dobar...

Esadu svaka čast što je želio podučiti i nas koji nismo bili baš neki nogometaši... i dok opisujem Esada bi sad najradije ovo završio sa Balaševićem...

*Tad još nisam ništa znao
i još nisam verovao
da na svetu tuge ima
jedino mi važno bilo
da postanem levo krilo
il' centarfor školskog tima..*

Kristijan Kresina – dobar – Kristijan je često znao reći kako je našao nešto u svom vrtu... kao da je taj vrt bio neka vrsta arheološkog nalazišta...

Sjećam se jedne zgode kada je praktički nastao jedan vic u našoj svlačionici za tjelesni... Kresina je objašnjavao kako je nešto pronašao u vrtu i onda je Natko bubnuo s pitanjem: „Ma Kresina je tvoj tata naučnik?“ a Kresina ga pogleda i ozbiljno mu odgovori: „Ne moj tata nikad ne nosi naočale“... svi smo se nasmijali i ova Kristijanova dosjetka mi je jedan od ljepših šaljivih odgovora kojih se sjećam...

Hrvoje Krivić – Hrvoje je kratko išao u naš razred, kasnije se odselio u neku drugu školu, i jedino sjećanje koje imam je kada ga je učiteljica zamolila da hoda ispred ploče i da pokaže kako on pravilno hoda... ne sjećam se zašto je on to trebao pokazati, ali se sjećam da je baš on to hodaње nama morao pokazati...

Alen Lipovac – dobrota, smijeh i povjerenje... sjećam se razmijena iskustava kada smo ulazili u pubertet. Nismo se dugo vidijeli a moj bratić Ivek mi je baš zadnjih mjeseci par puta rekao da moramo skočiti do Alena, da ga uvijek pita kada ćemo se vidijeti.

Sjećam se kao da je jučer bilo kada je došao kod mene u Smrikve dok smo još bili klinci gdje je živio moj pas Lola - velika doga. Bila je ta doga skoro veća od nas i znam da sam je bio naučio da potrči kada joj kažem „drž'ga“...

Idemo tako ja i Alen po nekoj njivi sa Lolom i ja mu govorim kako me Lola sve sluša i da joj kažem „drž'ga“ da bi ga srušila s nogu... a on kaže... nešto kao „šta stvarno? Šta je tako dobro izdresirana?“... „a ja kažem, je, je“... „probaj trčati i ja ću joj narediti da te ulovi“... i tako on počne trčati prema nekom pjesku a ja joj kažem „drž'ga Lola“ i ona se zaleti za njim, poklopi ga šapama i on se prospe po podu. Ja nisam bio siguran da će to tako dobro uspijeti, ali ispalo je kao da je Lola bila predresirana...

Bio sam ponosan na Lolu i kako je Alen taj pad ipak dobro primio jer mislim da ni on nije baš tako nešto očekivao... i lvek mi kaže kroz smijeh kako mu Alen zna ispričati baš taj događaj...

Dejana Lončarević – duga kosa i lijepa pletenica... Dejana se sjećam kao djevojke lijepog lica, duge kose, uvijek nasmijane i te duge pletenice...

Đurđa Malbašić – vojnička torba SMB... u našoj školi bilo je više moda... jednom je došla moda bijelih visokih patika Puma... i samo su se te patike nosile, a kod cura su bile moderne neke crne papuče s kopčom... Te crne papuče je nosila i Đurđa koju smo nekad od milja znali zvati i „Đule“...

Sjećam se da je negdje u šestom ili sedmom razredu bila moda nositi knjige u vojničkoj torbi koja se nosila samo na jednom ramenu... ta torba od Đurđe je imala posebno dugačak remen i sjećam se da smo je kasnije svi gledali nabaviti...

Sjećam se kad je torbu nabavio Igor Rojnić, sjećam se moje torbe i brojnih drugih ukrašenih torbi...

Isto tako se sjećam kako je trebalo nacrtati barem znak PEACE na toj „vojničkoj torbi“, napisati ime koje Heavy Metal grupe, a zanimljivo je da je znak PEACE ponekad više ličio na onaj mercedesov znak, ali malo tko od nas je niti znao šta taj znak uopće znači... vidiš kako rade drugi pa tako i ti, a neku crtu možeš i zaboraviti nacrtati pa ispadne Mercedes umjesto PEACE...

Dragan Močić – smijeh i zezancija... sjećam se da uvijek kada je kasnio u školu je imao neku ispriku kako je trebalo voditi mlađeg brata kod Klinara... na početku nisam razumio tko je taj Klinar, a na kraju sam shvatio da je to bio neki doktor...

Dragan je bio dobar nogometaš, i mislim da se i na njega računalo na onom nogometnom školskom prvenstvu gdje nas je Hajdarević trenirao kako udariti „zavrćenu“ loptu.

A jedan od tragikomičnih situacija je bio jedan naš sistematski pregled. Idemo mi na taj sistematski. Mislim da smo imali nekih 10-12 godina... još onako klinci u ranom pubertetu, ja sam godinu dana ranije krenuo u školu tako da sam bio i u malo većem zaostatku za pregled koji nas je čekao...

Dođe tako jedna grupa nas u kojoj je bio i Dragan na pregled kod doktorice... taj pregled se odnosio, osim ostalog, i na naše spolovilo (da ga tako nazovem). Bila je to jedna mlada i zgodna doktorica... i pregledavajući nas ispadosmo skoro svi osim Močića za operaciju.

Močićev „karig od baštoni“ je tada bio kao da je iz puberteta izašao prije pet godina i samo on je prošao taj pregled... barem ja tako to danas pamtim.

Na kraju idem ja onako zabrinut od školskog dispanzera do servisa Rade Končar u Škaljerevoj gdje je radila moja mama i razmišljam si putem kako moram sada na tu operaciju. I mislim si kako to mora da je nešto zeznuto i bolno...

Dođem u servis od Končara i kažem mami da je doktorica rekla da moram na operaciju, a mama dogovori još jedan pregled u bolnici i doktor kaže da je sve uredu.

Baš mi je bilo laknulo. Danas si mislim kako je ona doktorica bila tako mlada i da smo joj možda mi bili među prvim pregledima ako je samo Močić prošao za kojeg smo i mi vidijeli da će sigurno proći...

Kristina Mrkobrada – uvijek fina, nasmijana i draga... bila bi mrke brade samo kada bi odgovarala neko teško gradivo...

Bila je visoka, nježnog lica i osmijeha, i sjećam se da kada bi nešto odgovarala bi se dignula sa stola i taj osmijeh bi nestao i tada bi pomislio na njeno prezime... ta pozicija i mrki pogled u stol me asociirao na imena koja znaju dati Indijanci... Mrka brada... a kad nije bilo odgovaranja je bila kao sunce nasmijana... Sunce brada...

Renata Natalli – bicikla i dupla slova u prezimenu... Renata me asociira na biciklu jer je imala brata koji je vozio trkaću biciklu i znao je sa njom doći iznad škole... i još se sjećam da nisam u prvim razredima nikako razumio zašto u njenom prezimenu ima duplih slova... tada još nisam poznavao važnost latinske kulture za naš grad...

Ivan Orlić – Ivek i ja smo odrasli kao braća pa mi je bilo jako drago kada se iz Viške preselio u Šijanu, u plave zgrade u Valturskoj.

Sjećam se kako smo ja, Ivek i Rojnić u sedmom i osmom razredu bili našli jednu malu trgovinu gdje smo uvijek išli s jednom crvenom ili plavom i tražili pola štruce kruha a za ostalo parizera...

Sjećam se da nam je ta teta znala dati i na dug panine jer je uvijek imala povjerenja da ćemo mi te dugove podmiriti...

Saša Papić – sjećam se Papića s malo podužom kosom, majicom AC šajeta DC i snopa ključeva. Bio je dobar u nogometu, a mislim da je bio dobar i u klikerima... neko kratko vrijeme smo i sjedili skupa...

David Poropat – Davida se sjećam kao povučenog dečka...

Ivo Povržanović – Ivo je bio najvrijedniji učenik našeg razreda. Uvijek je imao odlične ocjene i marljivo se pripremao za ono što smo radili.

Sjećam se kada smo dobili za zadaću iz prirode da napišemo vremensku prognozu i da je ta njegova prognoza bila kao da se sluša TV Dnevnik...

Ja sam svoju improvizirao misleći da je dovoljno staviti kako će biti malo sunca i malo kiše, a u njegovom je sastavu bilo i anticiklone i ciklone, i niskog i visokog tlaka o čemu ja tada nisam ništa znao, ali mi je ta prognoza zvučala vrlo profesionalno...

Isto se sjećam da je imao rođendan početkom rujna i da smo bili u Koparskoj kod njega.

Rođendani su nekada bili prava fešta, bilo je tu puno sendviča i puno sokova... i na rođendanu kod Povrzanovića se sjećam da mi je njegov tata rekao da bi mene sigurno neka knjiga koju je Ivo imao interesirala.

Za mene je Ivo bio pojam učenika koji se uvijek za sve pripremi i sve dobro nauči, a to što mi je njegov tata rekao da bi ta knjiga za mene bila interesantna mi se učinilo kao da me tata od Ive cijeni i misli da sam i ja dobar učenik i to mi je bilo baš drago čuti.

Natko Prosenikliev – s Natkom je i počeo ovaj cijeli sastav, i Direktorica Benita je baš njega spomenula kada je bila kod nas u posjeti da me zamoli da opišem neka od sjećanja...

Za Natka bi se moglo reći „živahan“... tako su ga uvijek veliki opisivali, „jak“... tako bi ga mogli opisati oni koji su se znali potući s njim..., i „dobar u duši“ mislim da bi se složili svi njegovi prijatelji...

Svakakvih je bilo dogodovština s Natkom... mislim da se jednom Baba Mica iz Splitske 5 toliko naljutila da ga je gađala staklenkom od krastavaca...

A jednom je Natko iz Italije dobio punu kesu porculanki (klikera)... nakon škole u proljeće bi se znalo otići u dvorište škole igrati klikere... i skoro na svakom odmoru se znalo igrati klikere... često bi se zaigrali, a da ne bi vidjeli jednog puno starijeg dečka koji je nama znao krasti klikere... i vi tako igrate i doleti taj ormar od dva metra pogurne vas sa strane i pokupi sve klikere i po željeznim stepenicama ode na gornja igrališta...

Džomba je bio ogroman kliker ili šćinka, kako su klikere zvali stariji ljudi... s njima se nije igralo ali je bilo lijepo gledati njegove boje... porculanke su znale i pucati kada bi se jače pogodile... a onaj tko bi prvi igrao i počinjao iz rupe je morao reći „ultimo“... tek kasnije mi je objašnjeno da „ultimo“ na talijanskom znači zadnji... ne znam zašto je trebalo reći zadnji, da bi bio prvi, ali takvo je bilo pravilo...

Onda je bilo „niente piedi“ kada si morao ostaviti kliker bez da ga s nogama zaštitiš, pa je bilo „pedalj“, pa „avionske“, i „polu avionske“ kao udarci, pa „leptirići“... a na kraju ako izgubiš, izgubiš i kliker... bio je baš gušt igrati klikere u školi...

„Puhini“ bi se reklo da možeš puhati dok ide kliker i pokušaš mu omesti putanju. „Biža“ je bio najmanji kliker, a on kao ni Džomba se nisu baš koristili.

Priča mi moj zrman Ivek da je nedavno vidio Natka kako prelazi cestu i da ju je zamišljeno prelazio, a Ivek mu je potrubio iz kombija da ga pozdravi. Natko ga nije prepoznao i u retrovizoru je samo vidio ljutog Natka kako mu maše rukama protestirajući da zašto mu trubi... a Ivek se valja od smijeha svaki put kad mi prepričava taj susret.

Kod Natka doma smo gledali filmove na videu kada su video rekorderi tek izašli. Sjećam se boksača Rokija.

Isto tako se sjećam da su Natkovi roditelji bili stavili neki novi smeđi tepih i tako smo kao prvu stvar morali skidati cipele, a njegova mama Vanja nam je znala nekad za večeru spremi pomfri, ražnjiće i čevape i to bi mi jeli na Natkovoј terasi kao da smo u restoranu. Onda sam si mislio... vidiš ti kako je lijepo tako dobro večerati i kod kuće a ne samo u restoranu.

Boris Ristovski – i Boris je samo neko vrijeme bio u našem razredu, ali s njim sam se igrao još kao dijete pa se sjećam zezancija i jedne zelene majice sa Kalimerom...

Slika 6 – u jakni sa škotskim motivom je Boris Ristovski a do njega je Kristijan Kresina, iza njih sam ja Miodrag i Hrvoje Krivić – primanje u pionire.

Igor Rojnić – Igor je bio jako dobar prijatelj s mojim zrmanom Ivekom, tako da smo po sendviče uglavnom išli svi zajedno.

Sandra Rojnić – Sandra je bila sestrična od Igora i ona je bila s Igorom Rojnićem nešto kao i ja sa mojim Ivekom... sjećam se da su stanovali na putu prema aerodromu...

Suzana Šepuka – Suzi je bila u điru sa Gogom, Kristinom Mrkobradom i Malbašić Đurđom...

Iva Štekar – Iva je jako lijepo crtala karikature... sjećam se da sam od nje naučio crtati jedan lik sa velikim nosom.

Tata od Ive je učio mog zrmara Iveka gitaru... a kad se Ivek doselio u Valtursku ja bi ga zvao da se dođe igrati kod mene... znam da je često morao ići u muzičku na gitaru... a isto tako bi ga znao nagovoriti da se dođe igrati i Ive bi to prihvatio al bi samo rekao... doći ću al moram uzeti gitaru kao da sam išao na sviranje...

Daliborka – aparat za kičmu... nisam baš razumio zašto je Daliborka morala nositi taj aparat jer je po meni uvijek izgledala da ima baš lijepo držanje... stavila bi neku lijepu maramu oko vrata pa se taj aparat ne bi ni primijećivao...

Serena – osmijeh i talijanski... Serena se uvijek smijala... baš uvijek... imala je talijansko prezime kojeg se više ne sjećam ali pamtim njen osmijeh...

Vera – me asocira na braću i sestre... mislim da je ona imala nekoliko braće i sestara i da ih je već u starijim razredima trebala pomagati.

Zejnepa – nije išla cijelu osnovnu sa nama u razred nego samo niže razrede i sjećanja su izbljedita.

Isto tako bilo je još đaka koji su samo u nekim razredima nam se pridružili kao Renata Peruško, učenica iz Županje, i još neki učenici čija imena slabije pamtim, a ni moj zrmara Ivek mi nije uspio pomoći gledajući slike.

Primanje u pionire na Dan Republike 29.novembra 1979 godine... i primanje u omladince na Dan Mladosti

U onom „starom-bivšem“ sistemu postojali su razni obredi... osim rođendana i drugih proslava postojali su društveni obredi kao što su primanja u pionire i primanje u omladince. Slavile su se godišnjice velikih bitaka poput Kozare, Sutjeske, Neretve... pa i Titova štafeta na Dan Mladosti.

Sjećam se da smo kod primanja u pionire svi morali staviti bijelu košulju ili majicu i plave hlače. Na gornjoj slici se može vidjeti da smo ispod kaputa svi imali nešto bijelo. Bilo je to 1979 godine u prvom razredu.

Sjećam se da je meni tada nešto značilo postati pionir. Dobiti tu plavu kapu sa zvijezdom, sličnu onoj koju su imali partizani u filmovima koje sam gledao kao dijete. Dobijali smo i crvenu maramu.

Svatko od nas je bio mali da bi išta o tome razumio, ali sjećam se da je zakletva meni bila nešto važno dok sam ponavljao te riječi iako nisam puno razumio dubinu onoga što smo izgovarali osim da je časna riječ nešto važno... ta pionirska zakletva je ovako glasila:

*Danas, kada postajem pionir,
dajem časnu pionirsku riječ
da ću marljivo učiti i raditi,
poštovati roditelje i starije,
i biti vjeran i iskren drug,
koji drži datu riječ.*

*Da ću voljeti našu domovinu, samoupravnu SFRJ,
da ću razvijati bratstvo i jedinstvo
i ideje za koje se borio drug Tito.
Da ću cijeniti sve ljude svijeta koji žele slobodu i mir!*

Kada danas čitam ove riječi prepoznajem puno utopijskog idealizma koji zahtjevaju nadljudske napore da bi se realizirale. U bilo kojem vremenu vjerujem da će rad i trud, poštovanje i iskrenost spomenute u ovoj zakletvi ostati vrijednosti na kojima se može graditi bilo koja civilna zajednica.

Dan Republike se slavio 29. novembra i odnosio se na prvo zasjedanje AVNOJ-a koje je održanu u Jajcu kraj Bihaća u Bosni i Hercegovini 1943.godine.

Koliko sam ja tada znao o toj našoj zakletvi i ljudima koji su stvarali našu zemlju mogu napomenuti i to da sam tada bio čuo na televiziji kako je Jugoslavija rođena u Jajcu. Ja sam to kao dijete razumio kao da smo svi mi rođeni u Jajcu pa sam zbunjeno upitao mamu i tatu - da li smo svi mi rođeni u Jajcu? - i oni su mi sa smiješkom rekli: „da jesmo“. Na neki način me i nisu slagali što sam saznao kad sam kasnije učio biologiju.

Dan Mladosti se slavio na 25. maj i oko tog datuma smo se primali u omladince. Bilo je to u sedmom razredu i tada nije trebalo imati bijele košulje i plave hlače ili suknju nego je bilo dovoljno pristojno se obući.

25. maj se slavio kao Dan Mladosti ali i kao Titov rođendan i na taj dan mu se dodijeljivala štafeta. Titov rođendan je bio nekoliko sedmica ranije i nisam razumio zašto ga slavi baš na 25.maj, a tek nedavno sam čuo da je vjerovatno taj datum izabran za slavljenje rođendana kao spomen na Desant na Drvar.

Slika 7 – primanje u omladince, 23.05.1986 - VII d razred.

Knjižnica „Neven Kirca“ - Marija Lukić, moje prve knjige i učenje što znači povjerenje...

U potkrovlju „Neven Kirca“ se nalazila knjižnica koju je vodila teta Marija Lukić. Nazivam je teta jer smo bili susjedi u Splitskoj u kojoj sam tada živio. Bila je učiteljica iz Hrvatskog, a kada sam ja pohađao školu je vodila našu knjižnicu.

Sjećam se da kada smo već bili naučili čitati kako nas je učiteljica Marija Petrović odvela u taj prostor u potkrovlju škole gdje se nalazila knjižnica. Upisali su nas u knjižnicu i objasnili nam kako možemo posuđivati knjige i tako sam i ja počeo posuđivati prve knjige.

Bile su to na početku više slikovnice s malo teksta i puno slika... Pročitam ja tako jednu od mojih prvih knjiga i kada se tata vrati kući s posla me upita ako sam pročitao posuđenu knjigu. Ja mu kažem da jesam i da ću je sutra zamijeniti.

Dodje drugi dan i kad se tata opet vrati s posla me upita ako sam zamijenio knjigu. Ja sam je zaboravio zamijeniti i kažem mu da nisam ali da ću se sutra sigurno sjetiti i otići u knjižnicu uzeti neku novu knjigu.

Sljedećeg dana ja opet zaboravim zamijeniti knjigu, a tata se sjeti postaviti pitanje i pita me ako sam uzeo novu knjigu. Mene je više bilo sram reći da sam zaboravio i kažem mu da sam je zamijenio.

Ne sluteći njegovo sljedeće pitanje da mu donesem i pokažem koju sam knjigu uzeo u zamjenu, ostao sam kao zaliven... kako kažu stari ljudi u laži su kratke noge.

Tada pogledam tatu i kažem mu da je nisam zamijenio jer sam ponovno zaboravio, a tata mi kaže - slušaj Miško ti si me sada slagao i s tom laži doveo u pitanje moje povjerenje.

Povjerenje je važno i moći ti vjerovati je za mene jako važno. Jednoga dana se može desiti da te netko optuži da si nešto razbio ili ukrao i doći ćeš k meni i reći tata ja to nisam učinio, a ja neću znati kako da ti vjerujem ako si me slagao, neću moći znati kada govoriš istinu.

I tih par riječi mi je bilo dovoljno da shvatim šta znači povjerenje i kako se ono gradi tijekom cijelog života, a ruši u samo par sekundi.

Ovo mi je bilo jedno od važnijih učenja koje povezujem s „Neven Kircem“.

Kabinet likovnog – „direktor sa bradom“ Galić - priča o pijetlu...

Već sam pisao o „direktoru sa bradom“ i našem kabinetu likovnog ali bi rado dodao još par riječi o tom kabinetu. I on kao i knjižnica su bili u potkrovlju. Na svim zidovima su bile obješene tapiserije učenika i u drvu izrezbareni radovi.

Svi su ti radovi bili predivni. Sjećam se jednog olimpijskog znaka Sarajeva 1984, ogromnih tapiserija, i sjećam se da smo imali jako lijepe i velike drvene stolove... više nas je uspjelo sjediti oko svakog stola.

Na svakom stolu su bile porculanske zdjelice za boju, kistovi i tempere. Sjećam se da smo učili crtati raznim tehnikama. Olovkom smo crtali ruku, koje se još sjećam; učili smo raditi sjene, a jednako se sjećam jedne Arene koju sam nacrtao. Moja nona kad je vidijela tu Arenu me zamolila ako bi mogao nacrtati jednu istu koju je željela poslati nekim prijateljima u Australiju.

Napravio sam i jednu ogromnu glavu od Boškarina koja je bila napravljena kao kolaž mozajik obiljepljivanjem raznih papirića.

Bili su to sve jako lijepi radovi, a posebno me radovalo kada smo dobili zadatak da na komadiću drveta isklešemo nešto po slobodnom izboru. Izabrao sam harmoniku. Napravio sam baš pravu harmoniku s tipkama, mjehom i basovima. Taj rad mora da je još negdje na tavanu „Neven Kirca“.

Ja sam volio likovni i bilo mi je lijepo u tom kabinetu, a posebno mi je ostala u sjećanju jedna priča koju nam je na prvom satu likovnog ispričao učitelj Galić i radilo se o jednom pijetlu. Evo kako se ja sjećam te priče...

Jednoga dana jedan Princ prolazeći kočijom opazi jednog umjetnika kako nešto lijepo slika, zaustavi kočiju i vidjevši tu lijepu sliku upita slikara ako bi mu mogao nacrtati jednog pijetla. Slikar mu kaže da može ali da će mu za to trebati nekih šest mjeseci.

Princ prihvati odgovor umjetnika i nakon šest mjeseci se vrati da vidi kako je ispao njegov pijetao...

Kad je Princ prišao slikaru i upitao ga ako mu može pokazati pijetla... slikar tek tada uzme kistove i počne slikati. Nakon malo vremena slika bude gotova i Princ ga zapanjeno upita zašto mu je rekao da dođe za šest mjeseci kada je tako brzo napravio sliku? Tada mu slikar objasni da je njemu svo to vrijeme bilo potrebno da bi naučio i uvježbao slikanje pijetla.

Ja sam išao dugo godina u muzičku školu i morao puno vježbati, a i danas učim malu djecu igrati tenis i odavno primijećujem kako u skoro svemu čega se čovjek dohvati raditi, u ovoj priči može naći koristan savijet, pouku i inspiraciju.

10.ti međunarodni susret prijateljstva djece svijeta 1985.godina (MSPD YU'85) i harmonika - Pionirski grad u Zagrebu...

Sjećam se da sam 1985.godine bio izabran da sudjelujem na međunarodnom susretu prijateljstva djece svijeta kao učenik „Neven Kirca“, gdje je nas 5 Puljana predstavljalo Hrvatsku . Mislim da sam poziv za taj susret dobio i zahvaljujući harmonici.

Slika 8 – Na slici se vide Boško i ja sa harmonikom, u prvom planu je Jovan iz Nikšića a iza njegove glave se nazire Omar iz Alžira - MSPD YU'85.

Sjećam se kada su mi rekli da sam izabran za taj susret da se ja uopće nisam obradovao tom odabiru jer se susret održavao po ljeti, a u to vrijeme je meni bilo puno ljepše biti u Puli na moru sa zrmanima i prijateljima.

Isto tako se sjećam da su mi roditelji rekli da je to velika čast i da bi bilo važno za mene da sudjelujem, a ja na to nisam baš na isti način gledao. Na kraju svako proživljeno iskustvo ostavlja dojam na osobu i tako i taj susret je za mene imao značaja ma koliko bi u tom trenutku rađe bio na moru kod kuće.

Na susretu su sudjelovala djeca iz 30 zemalja različitih naroda i narodnosti.

Jugoslavija je bila voditelj pokreta nesvrstanih i na tom susretu se moglo vidijeti šarolikost ljudi svijeta, njihovih običaja, i danas mislim da je sama ideja tih susreta bilo razumijevanje različitosti i ne imanje straha od onoga što je drugačije. Odrastajući se čovjek po prirodi zna bojati onoga što ne poznaje.

Sjećam se da je komandant MSPD YU'85 bio Boro Vein, a tog imena se sjećam jer se izgovaralo isto kao i ime slavnog kaubojskog glumca. Boško, s gornje slike, je vodio muzičku sekciju.

Prvih dana je meni privikavanje teško padalo. Svi predstavnici Republika iz Jugoslavije su došli 5 dana ranije i sjećam se da smo spavali u nekim velikim kolibama raštrakanim po Pionirskom Gradu.

Počelo je upoznavanje, a kasnije su počele pristizati i druge delegacije. Nakon dolaska novih delegacija su nas razmijestili u nove smještajne jedinice i pomiješali.

Sobe su bile velike i puno djece je bilo u jednoj sobi. Posebno se sjećam nekih Belgijanaca i jednog Koreanca iz moje sobe.

Taj Korejanac je bio vrlo šutljiv, a kad razmislim o čemu smo mi uopće mogli razgovarati kada smo bili još previše mali da bi govorili neki drugi jezik, ali išlo je to nekako rukama i nogama.

Sjećam se da me dojmilo kako taj dečko iz Koreje nije brisao ruke nego ih je sušio na suncu. Isto tako jednom prilikom kada nam je ostala zaključana spavaonica on je ušao u sobu kroz prozor napravivši jedan gimnastički pokret.

Onda sam si mislio stvarno su ti Koreanci i Kinezi najbolji gimnastičari, mora da im je to urođeno, a poslje sam shvatio da im je to urođeno samo zato jer sve to puno vježbaju od malena.

Bilo je tu puno zgoda, zaljublivanja, posjeta Plitvicama, otoku Mladosti, tvornici Kraš, jako lijepo je bilo otvaranje kada se svaka zemlja predstavljala sa svojim narodnim plesovima, a kasnije su poletjeli brojni golubovi.

Sjećam se jednog nasmijanog dečka iz Alžira Omara, koji je s gitarom pokušavao šarmirati našu Puljanku, isto tako se sjećam kada smo posjetili Kraš i toliko se najeli čokolade da je mnogima bilo slabo sutradan. Za mene je bio poseban i posjet Koprivnici gdje sam zasvirao s jednim bendom u kojem je svirala violinu jedna baka od preko 90 godina koja se zvala Mariška.

Kada smo se vratili s tih susreta, izašao je neki članak u Glasu Istre i Kristina Mrkobrada ga je pročitala i sa smješkom mi rekla, čitala sam da ste razgovarali rukama i nogama...

Tako sam se ja zahvaljujući „Neven Kircu“ i harmonici po prvi puta susreo sa šarolikosti svijeta.

Dok smo razgovarali, tijekom zadnjeg susreta s direktoricom Benitom, spomenula mi je dan kada sam donio harmoniku u školu. Ponekad ni ne primijetimo da netko to vidi i upamti, a stvarno je toga dana cijelo dvorište bilo puno đaka koji su plesali bez da je išta od toga bilo unaprijed organizirano.

Donio sam je jer je trebalo nešto odsvirati u razredu, mislim da je to bilo pred završetak jedne školske godine, i kada su me Sead Šahović, i neki njegovi prijatelji, koji su bili tada osmi razred vidijeli sa harmonikom, zamolili su me da nešto odsviram, tako da ja nisam na kraju svirao u razredu, nego u dvorištu škole.

Svi su oni bili par godina stariji, bila je to ekpa sa „zidića“, tada su se najveće „face“ škole sastajale na zidiću kod košarkaškog igrališta - blizu tjelesne dvorane. Ja sam znao da svi oni jako vole gitaru i nisam mislio da vole i harmoniku. Puno njih su tada bili teški rokeri i pankeri, nosili duge kose... al toga dana se sjećam da je nakon prve, druge pjesme cijelo dvorište bilo puno ljudi koji su plesali i pjevali. Bilo je to onda... ajde još jednu, znaš ovu, znaš onu... Bilo mi je drago vidijeti školu kako pleše.

Ekskurzija u Dubrovnik - VIII d razred – 21.09.1986 – 27.09.1986

Često mi danas djeca koju učim igrati tenis kažu kako će na ekskurziju možda jedan dan do Gardalanda, i to samo oni koji imaju dobro vladanje, ili da će ići samo oni koji imaju novaca. Naša ekskurzija je je meni posebno ostala u sjećanju.

Slika 9 – Ekskurzija u Dubrovnik VIII d razred – 21.09.1986-27.09.1986.

Nakon vožnje autobusom do Rijeke ukrkali smo se na putnički brod za Dubrovnik. Bila je večer 21. rujan 1986. godine. Još uvijek pamtim miris mora i vjetra, i tog osjećaja da krećemo na put. Nisam ni slutio kolio će biti lijepa ta ekskurzija jer nisam imao nikakvih posebnih očekivanja.

Čim se brod otisnuo od Rijeke počela se polako spuštati noć. Svi smo bili veseli, neko na ovoj, netko na onoj palubi, brod se kretao, a lijepi jesenji vjetar uz miris mora je dodirivao lice, i onako iznenada, u jednom trenu, počela su se rađati posebna prijateljstva.

Sjećam se da samo nakon par sati, ne znam ni sam kako to objasniti, ali svi s kojima sam se družio su bili s nekim na tom našem čarobnom brodu. Bili su to prvi poljupci kako bi danas to otpjevao Halid Bešlić u svojoj pjesmi.

Ubrzo je došlo jutro... a mislim da je malo tko od nas uopće spavao te noći.

Sjećam se da smo se malo više družili Aleksandar Ruba, Sandra iz „c“ razreda, Barbara Angelini, Ivek, i još neki.

Najposebnija cura na tom putovanju mi je bila Sandra ali koliko god se ona meni sviđala ja sam za nju bio braco pa je i ona za mene postala seka iako bi ja rado volio da smo tada bili nešto više. Imala je neko posebno i šarmantno „r“... i dojmila me kao vrlo posebna cura.

Slika 10 – Na slici su Aleksandar Ruba, ja, Sandra Vitaljić, Barbara Angelini, Kristina Mrkobrada i Iva Štekar.

U Dubrovniku smo spavali u nekom turističkom kampu, u biti skoro da i nismo spavali. Tamo je još bilo ljeto, puno ljudi. Išli smo u Crnu Goru, zezali se u autobusu... Sjećam se jedne Pulske tablice i dopisivanja sa zadnjeg prozora autobusa s tim ljudima u autu.

Nezaboravna ekskurzija...

Naši učitelji...

U školi je tada bilo niz aktivnosti u koje se svatko mogao učlaniti i tako da sam se ja još u prvim razredima upisao na folklor kod učitelja Branka Pernića, a neko vrijeme sam trenirao u školi i stolni tenis.

Sjećam se da mi to iskustvo u plesnoj grupi nije baš previše dugo trajalo jer dok bi plesali bi učitelj Pernić znao oštrim glasom uz note Baluna dobacivati „diži nego slone jedan“ i ja sam mislio kako to on baš meni govori... i nekako sam osjetio da možda plesna grupa nije baš bila za mene. Ni dan danas ne znam na koga se to dobacivanje odnosilo jer nas je puno plesalo taj Balun, ali sam ja to dosta brzo napustio.

Puno smo učili iz glazbenog, i meni je to možda kasnije lakše išlo radi harmonike ali sjećam se i dan danas kako nam je učitelj Pernić objašnjavao... šta je to opera?... i počinjao... opera je glazbeno scensko dijelo... sjedio bi iza svog klavira i svako toliko nas pogledao kroz naočale koje bi lagano padale... jednim prstom bi ih dizao i pogledom pokrivenim jakim obrvama na licu bi nastavio objašnjavati razna dijela i uz zvukove klavira pokušavao dočaravati ono o čemu nas je učio.

Žena od učitelja Pernića, Danica, nam je predavala matematiku. Taj razred se nalazio u prizemlju. Sjećam se bijele košulje i profesionalnosti učiteljice Danice.

Tek sam krenuo u peti razred i učiteljica nam je prethodnog dana objašnjavala neku lekciju i u objašnjavanju spomenula neki pojam koji smo svi mi u razredu po prvi puta čuli. Sljedećeg dana pri ponavljanju onoga što smo prethodnog dana učili upitala je razred tko se sjeća te složene riječi i sjećam se da sam digao dva prsta, a znao sam samo otprilike kako se kaže.

Ne sjećam se više o kojem je pojmu bilo riječ ali sam nekoliko slova te riječi krivo izgovorio s osmijehom na licu, a učiteljica mi je rekla da takvo ponavljanje nije dobro, i da pokazuje da nisam bio dovoljno pažljiv. Ja danas nisam upamtio o kojem je pojmu riječ ali sam upamtio da bi se nešto naučilo nije baš dovoljno to učiti otprilike.

Danas ja učim djecu igrati tenis i često se koriste pojmovi koji su i njima novi... desilo mi se da učenici kažu poput mene s osmijehom na licu krivo pojam koji smo učili. Ja se tada prisjetim mog krivog pojma iz matematike, i zamolim učenika da još nekoliko puta ponovi pojam kako bi ga sljedeći put upamtio, misleći na učiteljicu Danicu.

Učiteljica Homoki nam je predavala povijest, ali više je pamtim po njenim predavanjima iz domaćinstva nego iz povijesti.

Predavanja domaćinstva su se odnosila na šivanje, vezivanje, i neke druge stvari tako da sam ja tada prvi puta naučio sašiti dugme, i stvar da sam to upamtio mi govori koliko je važan praktičan rad i iskustvo da bi nešto upamtili. Imali smo radni papir napravljen od goblena na kojima smo vezivali, šivali dugmad. Sjećam se da se taj sat održavao u kabinetu kemije.

Do učionice povijesti, u samom ćošku u prizemlju, se nalazila učionica zemljopisa koji nam je predavala učiteljica Lončarić. Sjećam se da smo je doživljavali kao strogu i korektnu učiteljicu, ali možda više iz razloga što je zemljopis trebalo učiti, i nije se moglo previše izvlačiti.

Učionica za engleski se nalazila na drugom katu kojeg u sjećanju imam kao punog sunca. Engleski nam je predavala Višnja Ožanić. Dosta rano smo počeli učiti Engleski i sjećam se bijele čipkaste majice i zlatnog lančića.

Učiteljica Ožanić me jednom pohvalila pred razredom jer je čitala u novinama o osvojenoj nagradi sa harmonikom na Republičkom natjecanju i ta pohvala je meni puno značila... radi te dvije riječi mi je ostala zauvijek u lijepom sjećanju.

Kabinet tehničkog je isto bio posebno opremljen i tamo smo svašta učili i radili. Taj kabinet je vodio učitelj Fištrović i sjećam se da smo na tehničkom učili razvijati fotografije. Bile su formirane grupe i svaka bi dobila foto aparat i zadatak da napravi nekoliko slika te da ih kasnije razvije u laboratoriju.

Sjećam se te tamne sobe gdje smo ja, Alen Lipovac, Kristina Mrkobrada, Šepuka Suzana, Vera i Renata otvarali aparat da se film ne osvijetli, pa razvijali slike, stavljajući ih u posude s nekim tekućinama, pa na špagu da se suše, kao što se roba stavlja sušiti.

Slika 11 – Na slici su Vera, Suzi, Renata, Kristina, Alen i ja s Alenovim rogovima; u pozadini se vidi Zastava 101.

Kabinet kemije je poput ostalih kabineta bio nešto posebno. Elda Budisavljević je bila i naša razredinca i tu je stvarno bilo svega. Sjećam se da u učionici je na zidu bila jedna velika karta sa svim kemijskim elementima. Bilo ih je preko 100, danas ih ima nešto više, al upamtio sam posebno tu kartu jer mi je Igor Plastić, s kojim nisam išao u isti razred ali sam svirao s njim harmoniku u orkestru, često znao reći svaki detalj koji je bio na toj karti. Ja sam ga pitao kako je sve to upamtio, a on mi je rekao, pa gledavši kartu tijekom sata.

Učionica je imala i jedan pred prostor gdje se nalazio kemijski pribor, epruvete i svega što smo koristili u eksperimentima, kada smo miješali boje, stvarali reakcije, puštali da se suši slana voda kako bi dobili kristale. Svašta smo radili u tom kabinetu s razrednicom Eldom, pa i primali svjedodžbe i držali satove razredne nastave.

Kabinet biologije je isto bio nešto posebno. Imao je jednog prepariranog morskog psa, a u vetrinama kabineta su bile tegle sa svim i svačim. Velike karte ljudskog tijela, mali skeleti životinja. Stvarno je i taj kabinet bio vrlo posebno opremljen.

Znam da smo stavljali i grašak u lončice sa zemljom te gledali kako se na suncu razvija biljka, i ti su eksperimenti služili da nam se objasni fotosinteza, te kako se od klice razvija biljka, i sve ono što se dešava u prirodi pod zemljom i što naše oko ne vidi ali su kroz znanost ljudi puno toga naučili i uspjeli si objasniti.

Jedinica iz tjelesnog i fizike...

Sjećam se da smo u šumici trčali razredni i školski kros, tako da smo znali s učiteljem Bibijem Juričićem u proljeće i jesen odlaziti na trčanje u šumicu, i jednoga dana nakon tog trčanja nešto nam je rekao, ali to nitko nije učinio. Više se ne sjećam ni što je bilo ali se sjećam da smo svi dobili jedinice. To mi je bio baš neki grozan osjećaj. Dobiti jedan u dnevnik. Mislim da je to bila moja prva jedinica.

Moja sljedeća je bila puno ozbiljnija. Bio je to sedmi razred i počeli smo učiti fiziku kod učiteljice Stipanov. Početak sedmog razreda mi je bio posebno težak zbog fizike i kemije.

Sjećam se da je prvo gradivo koje smo radili bilo jednoliko gibanje, i nisam razumio baš formule. Vrlo lijepo nam je to učiteljica objašnjavala da zamislimo trokut i na vrhu trokuta je „s“ što znači put a u donjim kutevima se postavi „v“ koje je označavalo brzinu i „t“ koji je označavalo vrijeme. I tako da kada se želi računati put samo se pomnoži vrijeme i brzina, a kada se želi brzina, samo se dijeli put s vremenom, ili za vrijeme se dijeli put sa brzinom.

Kasnije se gradivo malo počelo komplicirati s akceleracijom i sjećam se da je u kontrolnoj bilo pitanje da izračunamo inerciju.

Dobijem ja tu jedinicu iz prve kontrolne i kažem tati kako se ne sjećam da smo mi uopće učili šta je to inercija. Moj tata je bio pilot i puno je fizike učio i kaže mi da mu donsem knjigu da vidi gradivo koje smo pisali jer da je nemoguće da je učiteljica pitala nešto što nije u gradivu.

Donesem ja tati knjigu i pronađem poglavlja gradiva i tata počne čitati poglavlje i pronađe riječ tromost koja je imala mali broj iznad sebe što je označavalo da postoji jedna nota i počne mi čitati tromost ili inercija... i kaže vidiš Miško da to piše u knjizi. Tada sam upamtio koliko je važno detaljno pogledati sadržaj koji se uči i sa razumijevanjem graditi znanje.

Tata mi je pokazao i objasnio kako da učim fiziku, i tada mi je fizika krenula. Trebalo je vježbati i razmišljati, ali je krenula.

Pred kraj osmog razreda škola je organizirala i pripreme za prijemne ispite koje smo polagali za srednju školu i sjećam se da sam odlazio na pripreme fizike.

Slika 12 – VIII d razred – kraj osnovne škole 1987.godina.

Prije nekoliko godina me jedan prijatelj podsjetio na taj događaj kada sam učiteljici rekao da nije dobro riješila zadatak. Iz toga sam naučio da postoji način i način komunikacije i kako treba puno vremena da bi sazrijeli i razumijeli kako nije dovoljno samo nešto bubnuti.

Učiteljica je pokazivala rješenje nekog zadatka na ploči i nešto nije dolazilo kako treba i ja sam rekao šta je bilo krivo ali na način koji je povrijedio autoritet učiteljice i ona me izbacila iz razreda.

Tako sam ja, znajući da učiteljica zna sto puta bolje fiziku od mene, i da bi mi puno korisnije bilo biti u razredu, zbog te gluposti ga morao napustiti. Kasnije sam se izvinuo i nastavio slijediti pripreme, ali tada, sa 14 godina, nisam toliko dobro razumio koliko je veće i šire iskustvo i znanje odraslih.

Tenisač Andre Agassi je kao dijete bio buntovnik i napustio je školu vrlo rano, tada nije razumio ni vrijednost škole ni važnosti ponašanja da bi neka zajednica bila civilizirana. Svi će se sjećati da je na Wimbledon želio doći šareno obučen iz protesta, a danas u njegovoj školi postoje uniforme i postoji jedan kodeks ponašanja koji me malo podsjeća na našu zakletvu pionira i glasi:

Bit dobre discipline je poštovanje.

Poštovanje autoriteta i poštovanje drugih.

Poštovanje sebe i poštovanje pravila.

Radi se o ponašanju koje počinje od kućnog odgoja,

utvrđuje se u školi,

i primijenjuje tijekom života.

Tako je to u krugu života i ne bi bilo ni lijepo, a ni zanimljivo da nije tako. Stariji se trude da odgoje mlade, i kasnije mladi kada ostare se trude da odgoje nove mlade. U nekim jezicima se za riječ povijest koristi riječ generacije i tako neka ovaj zapis ostane spomen na našu generaciju „Neven Kirca“.

Treba puno nade, truda i rada da bi se nešto učinilo i razvilo, a ulijevati nadu mladima i prenositi znanje je vrlo važno da bi postojala svijetla budućnost za neku zajednicu.

Sa željom da će ovo poduže pismo ostati kao zabilježba na vrijeme koje je u moje srce upisao naš „d“ razred (1979-1987) i naši učitelji, mogu još nadodati želju da nove generacije i učitelji koji danas rade u „Neven Kircu“ nastave graditi puteve započete prijašnjim generacijama učitelja i ravnatelja.

Smrikve, 4. travanj 2010.

Miodrag BOŽOVIĆ